

DiepenvEens

nr. 35 november 2016

Het beschilderen van de opgetaste glasstukken tegen het schilderraam, door glazenier Hendrik Gerrit Bokhorst. Rechts op de wand hangt de werktekening.

In deze Nieuwsbrief onder meer

- Moestuin Kusterskamp
- Verdwenen gebrandschilderde kerkraden
- Woningstichting De Marken
- Rolstoelwandeling Sparrenheuvel

Voorwoord

→ Het najaarsnummer van DiepenvEens ligt voor u. Hopelijk bevat deze uitgave u net zo goed als de vorige nummers. Uit diverse reacties blijkt gelukkig dat DiepenvEens goed in de smaak valt. Als redactie verwachten we opnieuw voldoende gevarieerde onderwerpen van de Diepenveense geschiedenis te belichten.

Veel van de aandacht van de Historische Vereniging is de laatste tijd uitgegaan naar de op handen zijnde publicatie van een boek in de historische reeks. Dit boek gaat over de dorpskerk. Uiteraard staan wij daar in dit nummer ook bij stil. Speciaal hiervoor heeft de schrijfster van het boek, Lamberthe de Jong, een artikel geschreven over de kerkraden, ooit gemaakt

door Dhr. G. Bokhorst. Tegenover de kerk, aan de andere zijde van het Kerkpad, ligt de Kusterskamp. Hier wordt al lang ge(moes)tuinierd. Reden voor Inke Mensink om een poging te wagen de historie van dit bijzondere stuk grond te ontrafelen, en dit te larderen met diverse smaakvolle anekdotes.

Jan Weggemans staat in een derde groter artikel stil bij het ontstaan van de Woningstichting De Drie Marken. In een aantal kleinere berichten is er aandacht voor het reilen en zeilen van uw vereniging, en voor de actualiteit die het heden met het verleden verbindt: de rolstoelwandeling voor bewoners van Sparrenheuvel, die jaarlijks wordt verzorgd door vrijwilligers van de Historische Vereniging.

Afscheid van drie betrokken bestuursleden

Afgelopen ALV hebben we afscheid genomen van maar liefst drie betrokken bestuursleden, die zich jarenlang voor onze vereniging hebben ingezet. Fijn dat ze zoveel inzet hebben gepleegd, jammer dat dit tijdperk voorbij is!

Annie de Ruiter zat sinds 2004 in het bestuur en was voornamelijk actief in de foto-onderzoeksgroep. Ook was ze actief in de werkgroep historische schoolwandeling en ze liep altijd actief mee. Daarnaast was het beheer van de lief- en leedpot het domein van Annie. Nooit hoefden we een tevergeefs beroep op haar te doen. Pro-actief werden alle jubilea, verjaardagen, condoleances en geboortes door haar voorzien van persoonlijke aandacht in de vorm van een kaartje of iets lekkers. De kraam van onze vereniging werd op Koningsdag en de Lentefair altijd een paar uurtjes door haar bemenst. Stiekem hopen we dat ze dit blijft doen.....

Ook Joop Overmaat heeft het bestuur verlaten. Onze markante grijsblonde aanjager heeft lang in het bestuur van de foto-archiefgroep gezeten. Hoelang precies wist men niet, maar minimaal twee bestuursperiodes. Joop zette de jaarlijkse fietstocht uit voor de FAG. Als hij aangaf dat het 30 km was, kon je ervanuit gaan dat het minimaal 35 km was of nog meer. Joop is ook in Deventer actief als stadsgids en hij organiseert de Gilde fietstochten. Een oplettende Diepenvener ziet Joop bijna dagelijks fietsen. Twee

maal per jaar organiseert Joop de rolstoelwandelingen voor Sparrenheuvel. Tijdens de schoolwandeling is hij gids. Gelukkig blijft Joop behouden voor de FAG; daar zien ze hem niet graag vertrekken.

Tenslotte verlaat ons na vele jaren trouwe dienst nog een icoon; Wilbert Derksen. Wilbert was vanaf de oprichting in 1998 actief in onze vereniging en zat ook sinds die tijd in het bestuur. Hoe kwam dit zo? Lamberthe de Jong raakte met Wilbert aan de praat en vertelde dat ze bezig was met de oprichting van de HVD. Hij vertelde dat hij zoveel Diepenveners in de tandartsstoel kreeg, die altijd mooie verhalen vertelden over vroeger (toch vreemd, een patiënt in een tandartsstoel heeft meestal niet zoveel tekst....). Wilbert wilde graag iets met die verhalen doen, en zo kon het gebeuren dat hij een van de medeoprichters werd en zitting nam in de interviewgroep, die zoveel mooie boeken heeft opgeleverd. Hij heeft veel bijgedragen aan onze publicaties en schreef vaak voor de Nieuwsbrieven. Het eerste archief bevond zich bij Wilbert thuis. Hij was een van de drijvende krachten achter het OLDO-monument aan de Boschhoekweg en zorgde er persoonlijk dat er op de dag van de onthulling van het monument een miniatuur-stoomtreintje rondreed. Zoveel inzet is beloond met het erelidmaatschap voor Wilbert Derksen; weliswaar geen Diepenvener van geboorte, maar wel in zijn hart!

Annie de Ruiter-Vosseveld

Wilbert Derksen

Joop Overmaat

Periodiek van de Historische Vereniging Diepenveen Dorp en Omgeving, opgericht november 1998. ISSN 1569-7878. Verschijnt tweemaal per jaar. • Contributie: € 13,- per gezin per kalenderjaar • Bestuur: Tom Masselink (voorzitter), Hans van de Poel (secretaris), Jan Harmelink (penningmeester), Jan van Ginkel (verzamelgroep), Leo Hattink, Joke Roetert, Harry Mulder (fotografie), Jan Nieuwenhuis (foto-onderzoeksgroep), Arie Koldewij (foto-archiefgroep), Ben Droste (pr-groep) • Correspondentieadres: Hans van de Poel, Wetermansweg 15, 7431 RC Diepenveen • E-mail: info@historischeverenigingdiepenveen.nl • Website: www.historischeverenigingdiepenveen.nl • Verzameladres historische artikelen en foto's: Jan van Ginkel, Dorpsstraat 2, 7431 CK Diepenveen • FAG: Op dinsdagmiddag is van 14.30 tot 16.00 uur de foto-archiefgroep (FAG) in het dagcafé van het Hof van Salland aanwezig • Redactie, PR-groep: Ben Droste, Dieneke Nijenhuis (tekst-redactie), Gea Zieverink (vormgeving), Rudi Steenbruggen (eindredactie) • Illustraties: Harry Mulder (nieuwe foto's) en FAG (foto-archiefgroep), tenzij anders vermeld • Druk: De Kroon, Olst • © Historische Vereniging Diepenveen Dorp en Omgeving.

De dorpskerk te boek gesteld

Ben Droste

In talrijke publicaties van onze historische vereniging werd de aandacht gevestigd op de dorpskerk van Diepenveen. Tot onze eigen verbazing ontbrak tot nu toe echter een complete beschrijving van de levensloop van dit belangrijke historische monument. Deze leemte is nu opgevuld door Lamberthe de Jong, historica en één van de oprichters van onze vereniging. Op de historische avond van 10 november aanstaande wordt het resultaat van haar spannende speurtocht gepresenteerd. De titel van het met tachtig illustraties verrijkte boek - nummer dertien in de Historische Reeks Diepenveen - luidt 'Van kloosterkapel naar dorpskerk. De kerk van Diepenveen sinds 1400'.

Ter introductie voor de lezers van dit blad volgen hieronder de antwoorden van de auteur op enkele vragen die de redactie haar voorlegde.

De omvang van dit boekje is bescheiden maar uit de lijst van bronnen achterin leiden we af, dat je een forse puzzel hebt moeten leggen. Wil je iets vertellen over die zoektocht?

Vorig jaar heb ik een lezing gehouden over de kerk en toen bleek dat her en der wel veel gegevens te vinden waren, maar die informatie is nergens gebundeld. Inmiddels heb ik nog meer bronnen en literatuur gevonden en verder heb ik oude Diepenveners geïnterviewd. Heel bijzonder was de vondst van de afbeeldingen van de acht verdwenen gebrandschilderde glas-in-loodramen die van 1938 tot 1966 in de kerk hebben gezeten. [Redactie: Zie elders in dit nummer.] Deze ramen waren gemaakt door glazenier H.G. Bokhorst uit Deventer, maar in 1966 oordeelde de restauratiecommissie dat de ramen niet meer pasten in een 'sobere kerk'. Verder heb ik me boven op de zolder van de kerk gewaagd, heb ik de luidklok uit 1692 bekeken en in oude archiefdozen gesnuffeld. Ook stootte ik op een onbekend schilderij van Willem Korteling, een schilder die vlakbij de kerk woonde. Al met al een forse klus, vooral het zoeken naar passende illustraties - het merendeel hiervan heeft Harry Mulder gemaakt.

De gewelddadige ondergang van het klooster, waarvan dit gebouw het spirituele brandpunt was, heb je krachtig maar kort beschreven. Terecht bondig, want onder meer bij het zesde eeuwfeest van dit monument

Diepenveen, N. H. Kerk

in 2000 is daar in woord en geschrift al veel aandacht aan besteed. Maar wat we nergens gevonden hebben is een antwoord op de vraag wat dit voor de omwonenden betekend heeft. De kloosterkapel was toch ook hún kerk en het klooster hun belangrijkste werkgever. Zwijgen de bronnen hierover?

Het klooster is in 1578 geplunderd door Franse troepen die bij het Staatse leger hoorden dat de Spanjaarden uit Deventer heeft verjaagd. Daarna kwamen klooster en bezittingen aan de stad Deventer die het klooster - behalve de kerk en twee gebouwtjes - heeft laten slopen uit angst dat anders de Spaanse troepen zich hier zouden verschansen. Tot 1823 waren er overigens nauwelijks omwonenden: er stonden toentertijd alleen twee boerderijen (Klooster Rande en Klooster Tjoene) en een herberg 'De Vrolijke Boer'. Het dorp is pas na 1836 gaan groeien en toen vestigde zich er al snel een bakker.

Je hebt de architectuur en de inrichting van dit gebouw heel gedetailleerd beschreven. Zou dit boekje niet een prachtig handvat zijn om vanuit de Historische Vereniging, samen met de Protestantse Gemeente Diepenveen, rondleidingen te organiseren?

Ik denk dat dit vooral een zaak voor de kerkenraad van de PKN-gemeente is. De vereniging gaat in ieder geval het boek groots presenteren op de historische avond. Overigens wordt er wel gespeeld met de gedachte om het daarna ook in de kerk te presenteren met een rondleiding, omlijst met orgelspel e.d. Het lijkt me verder een mooi cadeau voor bezoekers van de kerk.

Korte Berichten

→ Boeken Historische Vereniging in raadzaal

Deze week werd de gerenoveerde raadzaal in het nieuwe stadhuis van Deventer in gebruik genomen. Al jarenlang stonden in de bibliotheek van deze zaal oude, veelal juridische boeken die nooit meer gebruikt werden. Het werd dus hoognodig tijd om ook deze bibliotheek een nieuwe, waardevolle invulling te geven.

Eind vorig jaar deed de gemeente een oproep aan haar bewoners om een bijdrage te leveren aan de inrichting van de bibliotheek van de raadzaal, in de vorm van een boek of een voorwerp voor de vitrine. Hieraan werd massaal gehoor gegeven, zo'n 150 mensen waren aanwezig om een boek of kleinood met een bijzondere herinnering af te staan.

De Historische Vereniging Dorp Diepenveen en Omgeving was uiteraard ook present en schonk de gemeente van alle boeken die zij heeft uitgegeven een exemplaar. Dat betekende dat de schap "Diepenveen" al gelijk goed gevuld was. Leo Hattink, al vanaf het eerste uur lid van de Historische Vereniging viel de eer te beurt om de prachtige publicaties aan te reiken en meteen

op de plaats van bestemming te zetten. Burgemeester Andries Heidema, woonachtig in Diepenveen was zeer in zijn nopjes met de Diepenveense aanwinst. Ook de geschiedenis van Diepenveen, zo prachtig opgeschreven in de boeken van de Historische Vereniging is een belangrijke aanwinst in de bibliotheek van de raadzaal. Mensen die nog boeken over Deventer en haar dorpen hebben kunnen deze altijd komen brengen. Het zal de verzameling nog completer maken, een bibliotheek om trots op te zijn.

Harry Mulder

→ Programma Historische Avond

Wij heten iedereen van harte welkom op de Historische Avond van onze vereniging op 10 november aanstaande. De zaal is open vanaf 19.30 uur.

Programma

19.30 Zaal open - 20.00 Welkom - 20.05 Lezing over de gemeentelijke herindeling 1999, Gerard Sizoo - 20.35 Presentatie boek dorpskerk, Lamberthe de Jong - 21.00 Pauze - 21.30 Diepenveense filmbeelden, Arie Koldewij.

Van de voorzitter

Tijdens de laatste ALV is een oproep gedaan aan om zich te melden om vrijwilligerswerk voor onze vereniging te doen. Als bestuur merken we dat er grote behoefte is aan vrijwilligers op allerhande vlak. Een

aantal mensen van het eerste uur heeft – na jarenlange inzet – afscheid genomen en er ontstaan leemtes. Voelt u zich geroepen? Meldt u zich dan bij het bestuur! We zijn een mooie vereniging met een interessant doel en een plezierige sfeer. Ook al heeft u maar een uurtje per maand beschikbaar, dan zijn we al blij.

Wij willen graag de vereniging blijven die we altijd geweest zijn, maar moeten constateren dat we met de huidige bezetting minder kunnen doen dan we willen. Mensen die van schrijven houden zijn welkom, daarnaast zijn we op zoek naar een nieuwe secretaris. Wij horen graag van u!

Tom Masselink

→ Beste mensen

Bij de oprichting van de Historische Vereniging Dorp Diepenveen e.o. in 1999 is de contributie vastgesteld op f 25,- Ten tijde van de euro is dit bedrag omgezet naar € 11,50. Dit is altijd zo gebleven.

Echter, de kosten stijgen, ook voor onze vereniging. Hoewel we nog niet echt armlastig zijn als vereniging is toch aan de ALV van 2016 op 14 april j.l. voorgesteld om de contributie met € 1,50 te verhogen naar € 13,- De ALV is hiermee akkoord gegaan. De verhoging zal ingaan m.i.v. januari 2017.

De automatische incasso per bank zal in 2017 plaats-

vinden omstreeks april. De leden die geen machtiging aan de vereniging hebben afgegeven zullen in dezelfde periode een brief ontvangen met het verzoek tot betaling van de contributie.

Verder zijn er enkele leden die al uit eigen beweging de contributie overmaken per bank in januari. Deze wil ik gaarne verzoeken € 13,- over te maken ipv € 11,50. Rekenend op uw begrip teken ik met vriendelijke groet.

Jan Harmelink

Penningmeester en Ledenadministratie
Historische Vereniging Dorp Diepenveen e.o.

2015 Anton Legebeke aan het werk op de Kosterkamp

De Kosterkamp: Van nut en noodzaak naar liefhebberij en luxe

Inke Mensink

Dit artikel gaat over de Kosterkamp, een stuk grond achter de dorpskerk van Diepenveen dat al jaren in gebruik is als volkstuin. Het is een gebied met een lange historie. Maar het zal duidelijk zijn dat noch door de thans levende gebruikers van de tuinen noch door de betrokkenen in de kerkgemeenschap over dat verre verleden uit eigen overlevering kan worden gesproken. Wel kunnen zij ons laten weten hoe het nu is en hoe het was zo vanaf halverwege de vorige eeuw om op de Kosterkamp te tuinieren en wat er vanuit de kerk geregeld is voor het beheer van dit fraai gelegen gebied.

→ **Eerst een kort stukje geschiedenis**

De Kosterkamp behoorde tot het klooster van de zusters des gemeenen levens. In de middeleeuwen kochten zij, volgelingen van Geert Grote, hier een stuk land en bouwden er, grotendeels met eigen handen, een klooster, kerk en andere gebouwen. In de 17^e eeuw, in de strijd tussen Spaanse en Staatse troepen, werd het klooster aangevallen en werden de zusters verdreven. De bezittingen van het klooster vervielen aan de stad Deventer, die het klooster liet verwoesten. In de Franse tijd werd in 1811 per keizerlijk decreet de Mairie Diepenveen (later gemeente Diepenveen) uitgeroepen en werd de scheiding van kerk en staat ingevoerd. In 1836 werden de bezittingen van het

voormalige klooster door de stad Deventer overgedragen aan de hervormde gemeente Diepenveen. De Kosterkamp is punt 9 in de lijst van over te dragen bezittingen en wordt als volgt omschreven: “Een kamp bouwland genoemd de Kosterkamp”.

Op een bepaald moment werden op dit perceel bouwland tuinen aangelegd en paden. Het terrein werd verkaveld in stukken van een zodanige grootte dat een flink gezin van het verbouwde kon leven. Een deel van het terrein is nog steeds erg nat, hoewel er om de afwatering te bevorderen wel een sloot gegraven is in de 60-er jaren van de vorige eeuw.

In een Beleidsnota volkstuinen, in 1992 in opdracht van de Gemeente Diepenveen opgesteld door de Maatschap voor Ruimtelijke ordening in Amersfoort staat over de Kosterkamp het volgende: “De grootte van het complex is 14.536 m², waarop 53 volkstuinen zijn gesitueerd. De gemiddelde grootte van de tuinen bedraagt 80 - 125 m². Enkele tuinen zijn ca 250 m². Dit als gevolg van de aaneenschakeling van tuinen in perioden dat de verhuur van vrijkomende tuinen problematisch was. Gebruikers zijn over het algemeen positief over het complex. De strook direct langs de bosrand is van iets mindere (grond)kwaliteit. Het terrein is eigendom van de kerk, die ook zorg draagt voor de verhuur.

Van de 53 tuinen is ca. 25% (13 personen) afkomstig

uit Deventer. Bij inschrijving hebben inwoners van de gemeente Diepenveen voorrang. Er is momenteel een wachtlijst van 7 personen, waaronder 3 Diepenveners. Het complex maakt een goed georganiseerde indruk, zonder bebouwing, met een duidelijke indeling. In het voorontwerp bestemmingsplan is het complex bestemd als "Recreatieve doeleinden, volkstuinten". Het complex ligt in een landschappelijk waardevol gebied. Rondom het terrein geldt in het voorontwerp bestemmingsplan de bestemming "Agrarisch gebied met hoge landschappelijke waarde". Tot zover de beleidsnota uit 1992 van de toenmalige gemeente Diepenveen.

→ De organisatie van het tuincomplex

September 2016 is het complex uiteraard nog steeds 1,4 ha groot, maar er zijn nu 80 percelen die allemaal bezet zijn, aldus de voor verhuur verantwoordelijke Jan Harmelink. 31 pachters zijn afkomstig uit Diepenveen, de rest komt van elders. 10% van de pachters is van buitenlandse afkomst.

Een deel van de percelen is wel verhuurd, maar ligt braak. "Dat komt doordat veel mensen die starten (te) weinig weten van tuinieren. Ze beginnen enthousiast, het tweede jaar wordt het al wat minder, het derde jaar zie je ze niet meer en het vierde jaar zeggen ze de pacht op. Pachters van buitenlandse afkomst zijn meestal vasthoudender", aldus Jan Harmelink.

De kerk verpacht de tuinen en met de (meeste) pachters wordt een contract afgesloten. De laatste herziening van het algemene contract is in januari 2010 vastgesteld door de Kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Diepenveen. Hierin staat o.a.: "Opstallen mogen niet geplaatst worden op het terrein, de pachter aanvaardt het terrein in de staat waarin het zich bevindt bij het aangaan van de overeenkomst en er mag geen wapperend folie op het terrein aanwezig zijn. Ook moeten de pachters in onderling overleg zorg dragen voor het onderhoud van de paden. De wettelijke regelingen omtrent het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen en het bestrijden van de coloradokever dienen in acht genomen te worden". En, "de verpachtster behoudt zich het genot van de jacht over het gepachte voor".

De kerk sluit met elke gebruiker individueel een pachtcontract af voor de grond. De grootte van het gepachte perceel wordt hierin aangegeven. De algemene voorwaarden hebben vooral een juridisch karakter. Begin 2017 zal de pachtovereenkomst geactualiseerd worden. De pacht is heel laag en bedraagt momenteel 26 euro cent per m². Het contact tussen kerk en

2015 Anton Legebeke bij de door een groepje zelf aangeschafte pomp

pachters en ook tussen de pachters onderling, vindt op individuele basis plaats, er is geen formeel overleg. Er is geen vereniging, die toezicht uitoefent op gebruik van de grond en die beheertaken heeft.

→ Hoe was en is het om te tuinieren op de kosterkamp

We gaan eerst terug tot halverwege de vorige eeuw. Mensen die het niet al te breed hadden of die geen tuin hadden bij hun huis konden toen een stukje grond huren van de kerk, om zo hun eigen groenten en fruit te verbouwen. Voldoende oogst was belangrijk om geen honger te hoeven lijden in de winter. Het hele gezin moest meehelpen met schoonmaken, zouten, drogen en wekken van de oogst. "Kwam je thuis uit school, moest je meteen helpen met schoonmaken van de groente", vertelt Martin Brilleman. "En zo nodig werd bij regen en ontij gewerkt om de oogst veilig te stellen". Na een hele winter die gewekte, gezouten en gedroogde groenten had je in het voorjaar een feestmaal als de eerste groente (spinazie en sla) van het land kwam. Smaak en geur van de verse groente en het gevoel van het wat vettige blad van jonge sla, oudgedienden én nieuwkomers vertellen er enthousiast over.

"Op een bepaald moment ben ik zelf ook begonnen op de Kosterkamp", vertelt Martin Brilleman. "Ik kon

Hoek Kerkpad / Schildersstraat: op het lage, natte stuk van de kosterskamp wordt geschaatst

een helemaal verwaarloosd stuk grond van 1.000 m² krijgen. Het was één wuivend kweekgrasveld. Ik kreeg het een jaar gratis, maar moest het zelf schoonmaken. De zoon van Bram Kolkman, die goed met paarden om kon gaan heeft het voor mij geploegd. Dat deed hij voor de hele Kosterskamp. Het is me binnen een jaar gelukt om alles goed schoon te krijgen.

Ik ben gestart zonder contract, het ging mondeling, in goed vertrouwen. Na het eerste jaar moest ik f 25,- per jaar betalen. De pacht werd thuis opgehaald.

Net als de andere tuinders verbouwde ik aanvankelijk alleen groenten en aardappelen op de vruchtbare zavelgrond. Van overheidswege werd destijds gecontroleerd of men zich hield aan de voorschriften voor de bestrijding van de coloradokever en aardappelmoeheid. Vanuit de kerk werd gecontroleerd of de tuinders zich aan de pachtregels hielden. Op een bepaald moment ben ik ook begonnen er coniferen en struiken te kweken. Dat was in 1958/59 het begin van mijn kwekerij. Een paar jaar later ben ik elders verder gegaan met de kwekerij”.

Ook Hutteman, die een groot stuk grond pachtte, kweekte niet alleen ten eigen nutte. Hij verbouwde groenten voor verkoop aan huis en dahlia's en chrysanten voor de tentoonstelling van de Tuinbouwvereniging Diepenveen en ook voor de verkoop.

“Er werkten toen eigenlijk alleen Diepenveense mannen op de tuinen. Geloof speelde geen rol. Protestant of Katholiek, dat maakte niet uit. Iedereen die dat wilde en die aan de beurt was, kon een tuin krijgen”, aldus Anton Legebeke die zo'n 45 jaar geleden een tuin ging pachten op de Kosterskamp. De pacht was toen 8,5 cent per m². Nut én liefhebberij waren voor hem overwegingen om een tuin te pachten “op die bijzondere plek waar al eeuwen lang getuinierd wordt”. Op zondag werd er niet gewerkt op de tuin. Het was vooral avondwerk. De sfeer was gemoedelijk en waar nodig hielp men elkaar en stak men elkaar op een prettige manier de loef af, trots als de eigen groente

er beter bijstond dan bij de buurman. Er werd heel wat afgepraat en grappen gemaakt. Op een bepaald moment verschenen er verbodsbordjes voor mollen en bij treurnis over het doodgaan van pas uitgeplante zaailingen werd bijvoorbeeld gezegd “Och, maakt niets uit, je hoeft er geen kistje voor te maken”. Lange tijd was er geen watervoorziening op de tuin. Water moest van huis meegenomen worden in emmers, jerrycans etc., en dat was eigenlijk geen doen. Een groepje mensen stak de koppen bij elkaar en overlegde met de kerk om een pomp aan te laten leggen, maar dat leidde tot niets. Een aantal mensen besloot toen zelf een pomp aan te laten leggen. Ieder van dat groepje betaalde daarvoor f 8,50,- Slinkman regelde het aanleggen van de pomp en zorgde ook voor onderhoud, waarvoor jaarlijks door de betrokkenen een klein bedrag betaald werd. Op een bepaald moment was de pomp versleten en moest er een nieuwe komen. Aan de kerk is toen een bijdrage gevraagd in de kosten. Die is helaas geweigerd. Geleidelijk aan kwamen er meer pompen op het complex, in individuele tuinen.

Zo'n 20 jaar geleden werd de wachtlijst kleiner en toen kwamen er ook mensen van buiten op de tuinen en vrouwen. Geleidelijk aan verdween de overheids- en kerkelijke controle op het naleven van gestelde regels. De eerste fruitbomen werden aangeplant, er werden meer bloemen gekweekt, vaste planten en grassen. De ‘verrommeling’ begon, aldus wat oudgedienden. Er is nu veel verloop. “Er starten te veel mensen die eigenlijk van niets weten, die vergeten dat je van vragen wijs wordt en dat je van iedereen kunt leren en dat het werk doorgaat als de plant ontkiemd is”, aldus Anton Legebeke.

Als één van de minder plezierige kanten van het tuinieren op de Kosterskamp wordt het gebrek aan controle en het ontbreken van samenwerking met de kerk genoemd, zowel door oudgedienden als door nieuw-

1960 Hendrik Brilleman: weer of geen weer er moest gewerkt worden om de oogstveilig te stellen

Ingekleurde foto door Ben Kiers van tuintjes bij Kosterkamp, verzonden aan alle leden DHV t.g.v. 5 jarig bestaan.

komers. Het feit dat contracten niet altijd aangepast worden als er minder of meer grond gepacht wordt of als er een nieuwe pachter komt, wekt verbazing. Eigenlijk is er in al die jaren niet veel veranderd in de manier waarop pachters vroeger en nu het tuinieren op de Kosterkamp ervaren. De bittere noodzaak om voldoende groenten en aardappelen te oogsten voor de barre wintermaanden is weliswaar verdwenen, maar een goede oogst blijft belangrijk. Het nut van tuinieren wordt ook nu nog door nieuwkomers ervaren, maar op een andere manier dan 50 jaar of langer geleden. Het wordt ervaren als een heerlijke én nuttige vorm van ontspanning en liefhebberij. En ook heden ten dage wordt genoten van de eerste verse groente uit eigen tuin na een lange winter en worden groenten en fruit verwerkt om in de winter te eten. De uitwisseling van door ieder opgekweekte plantjes en het over en weer leren van elkaar en helpen als dat nodig is, zijn niet veranderd. Wel is er, anders dan vroeger, nu de luxe van het met elkaar kunnen delen van de oogst, als die overvloedig is.

Als ik naar het land ga kom ik in een andere wereld, hoor je tuinders aan elkaar vertellen. “Je hoort het blad ruisen en de vogels zingen en voelt de geschiedenis”. De tuinen zijn ingebed in het landschap en in de historie en bezoekers en pachters voelen dat. Het wordt ervaren als een heel mooie, verstilde en ingetogen plek met uitzicht op de kerk. “Hoeveel mensen hebben hier al in de loop der eeuwen gelopen”, vraagt Emie de Hoog zich regelmatig af als ze op haar tuin is. En ook anderen zeggen iets soortgelijks. “Ik ben zo dankbaar voor deze plek. Het leek wel of het klaar lag voor mij”, aldus hovenier Herma Schmutzler. “Ik heb hier veel geleerd van de mensen met wie ik samenwerk en van anderen op het complex, heb mezelf en mijn bedrijf hier kunnen ontwikkelen”. Het van elkaar kunnen leren, jezelf ontwikkelen door alles wat je meemaakt op de tuin, ervaren dat je niet alles in de hand hebt, leren loslaten en verwondering over de gang van de natuur zijn uitspraken van veel tuinders. Door de lage pacht prijs en de centrale ligging in het dorp is de Kosterkamp heel toegankelijk voor mensen van allerlei nationaliteiten. Zo helpt Matthijs Joosten zijn Turkse buurvrouw met raad en daad en brengt zij allerlei hapjes mee tijdens het Suikerfeest. Ook elders op het complex gebeuren zulke dingen. Zo wordt integratie bevordert en biedt het land gezonde voeding en welbevinden voor talrijke mensen.

Met dank aan Martin Brilleman, Jan Harmelink, Emie de Hoog, Vera van Hoog, mevrouw Hutteman, Matthijs Joosten, H. Kastelein, Anton Legebeke en Herma Schmutzler

Een foto van de drie ramen; links de preekstoel. Collectie Historische Vereniging

De verdwenen gebrandschilderde kerkramen:

Lamberthe de Jong

Oudere Diepenveners herinneren zich nog wel de negen veelkleurige gebrandschilderde glas in loodramen in de kerk. Deze werden in 1938 aangebracht en gaven het gebouw een bijzondere sfeer. Toch zijn ze verwijderd bij de grote restauratie van 1966-1968, want toen wilde men een sobere en lichte kerk, zonder drukke kleurige ramen. De preekstoel is daarbij naar de zijkant verplaatst.

Tijdens mijn onderzoek voor het boek *Van kloosterkapel tot dorpskerk. De kerk van Diepenveen sinds 1400* ontdekte ik steeds meer over deze bijzondere ramen, waar nog met heimwee over wordt gesproken. In 1937 en 1938 ontwierp de bekende Deventer schilder en glazenier Hendrik Gerrit Bokhorst in opdracht zes gebrandschilderde glas in loodramen, geschonken door twee gemeentelieden. De ene was H.W. Dijkers, eigenaar van villa Sparrenheuvel, die vier vensters betaalde. De andere twee waren een gift van Eduard C. van Coeverden, bewoner van het Overvelde aan de Boxbergerweg. Samen met predikant Barend ter Haar koos de glazenier onder andere Bijbelse thema's. Later kwam boven de kansel nog een rond kandel-

raam. De laatste twee ramen links en rechts achterin de kerk werden later gebrandschilderd.

In het *Deventer Dagblad* van 11 februari 1939 werden de eerste zes ramen uitgebreid besproken en de bijzondere kleuren geprezen. Ook legt medewerker en glazenier Herman Korteling in dit artikel de techniek van het brandschilderen uit.

Het ronde raam zit nu in de muur van de predikantskamer. Collectie Bokhorst

– Bijbelse thema's

Aan beide kanten van de kansel kwam een raam met religieuze motieven. Verder aan de noordkant kwam een raam met de tekst 'dankbaarheid', verbeeld door twee mannen aan een maaltijd. Daarnaast een raam met de tekst 'verlossing' met Johannes de Doper die Jezus doopt. Op het derde later aangebrachte venster stond het woord 'ellende'; hier was het Bijbelse motief van de Verloren Zoon bij de varkenstrog te zien. Aan de zuidkant van de kerk bevonden zich een raam met de tekst 'opdracht' met betrekking tot een Samuel en een met het woord 'gehoorzaamheid'. Hierop is Abraham te zien die met zijn zoon Izaak op weg is naar de berg Moria met de bedoeling om daar zijn zoon te offeren (wat uiteindelijk niet gebeurde). Het raam rechts achterin was door de familie Ankersmit voor hun zoon en Rode Kruishelper Frans Jan (17 jaar) die in februari 1945 om het leven kwam bij een bombardement in Deventer.

Boven de kansel werd een rond venster met onder andere een duif ingemetseld. Dit raam kon verticaal kantelen. Daar scheen de ochtendzon door en dat veroorzaakte volgens ooggetuigen een bijzonder kleurspel. Dit raam is wel bewaard en nu ingemetseld in de muur van de predikantskamer.

De ramen zijn bij de restauratie weggehaald en tijdelijk ondergebracht in het gebouw Christelijke Belangen aan het Slingerbos. Vermoedelijke zijn ze daarna vernietigd, althans sinds tientallen jaren onvindbaar. Het glas in loodraam voor Jan Ankersmit is teruggegeven aan de familie die het zelf heeft vernietigd uit teleurstelling dat het raam is verwijderd.

Met dank aan Gerrit Hemeltjen en een familielid van Frans Jan Ankersmit. Zie ook de kerkramen op www.deventer-bokhorst.nl.

Het ontstaan van Woningstichting De Marken

Jan Weggemans

→ Sociale woningbouw in Diepenveen: van Gemeentelijk Woningbedrijf naar De Marken

In 1953 besloot het toenmalige gemeentebestuur van Diepenveen tot de oprichting van een Gemeentelijk Woningbedrijf. Het werkterrein was behalve het huidige Diepenveen ook Schalkhaar (tezamen de kern van de gemeente Diepenveen vormend). In deze bijdrage geef ik aan waarom dit bedrijf is opgericht en wat er sindsdien in Diepenveen-Dorp is gedaan aan sociale huisvesting.

Het Gemeentelijk Woningbedrijf heeft als zodanig niet zo heel lang bestaan, omdat het door het regeringsbeleid eind 1995 is geprivatiseerd. De toenmalige staatssecretaris Heerma vond dat een gemeentebestuur niet objectief kon staan tegenover een eigen bedrijf dat met rijkssubsidies woningbouw realiseerde. Daarom ontstond in 1995 de Woningstichting De Marken (kantoor in Schalkhaar), die na een fusie met Stichting Woningbouw Bathmen in 2006 als Woonstichting De Marken bleef voortbestaan. In het dorp Diepenveen beheert De Marken circa 370 woningen. Dat is 21% van het aantal woningen in Diepenveen (inclusief het buitengebied). Op 8% duurdere huurwoningen van beleggers na (rond het plein De Marke) zijn alle andere woningen koopwoningen. Na de Tweede Wereldoorlog

zijn in Diepenveen ook complexen woningen gebouwd door de gezamenlijke Deventer werkgevers om eigen personeel huisvesting te bieden. Die woningen zijn later verkocht, vaak aan de zittende bewoners.

→ Gemeentelijk Woningbedrijf

Het was de VNG (Vereniging van Nederlandse gemeenten) die in een brief van 16 februari 1952 “de heren Burgemeester en wethouders van Diepenveen” suggereerde om de 100 sociale woningen die de gemeente Diepenveen toen in eigendom had, onder te brengen in een apart woningbedrijf. De reden was administratief. Allerlei rijksvoorschriften werden zo ingewikkeld dat dit de jaarlijkse afsluiting van en het inzicht in de gemeentelijke administratie ernstig zou bemoeilijken. Ook de jaargrens overstijgende reserveringen voor woningbouw, onderhoudsfondsen en achterstallige huren werden genoemd als complicaties. De toenmalige burgemeester was bang dat een apart woningbedrijf een kostbare zaak zou worden. “De Directeur moet iemand zijn, die goed onderlegd is. Hij heeft iemand nodig die de huur ophaalt.” Omdat er te weinig werk was voor die 100 woningen was de suggestie om de nieuwe ambtenaar ten kantore van Gemeentewerken te belasten met deze taak. Zo is het niet gegaan, want -zo vond de burge-

meester- die man moest zich eerst nog bewijzen. Ook 10 vooroorlogse woningen van de kleine van ouds bestaande woningstichting "Beter Wonen" in Colmschate (waarvoor de gemeentearchitect in feite het werk deed) konden opgaan in de nieuwe structuur. De gemeente vroeg advies aan de VNG en die adviseerde om de boekhouding en het kasbeheer van het toenmalige elektriciteitsbedrijf van de gemeente en van het op te richten het woningbedrijf samen te voegen. De gemeentearchitect zou de technische leiding kunnen hebben. Het bestuurlijke beheer (de formele leiding) lag bij het College van B en W. Naar later blijkt is de burgemeester daarbij vaak leidend geweest.

De (vooral administratieve) overdracht van bezit van de gemeente naar het woningbedrijf van de gemeente ging niet zonder slag of stoot. De rijksoverheid financierde destijds de bouw met leningen en subsidieerde de exploitatie. Ook moest nog oorlogsschade aan enkele woningen worden verrekend. De gemeente had belang bij een precieze doorrekening. Het Verificatiebureau van de VNG legde een en ander vast in een foutloos getypte brief van maar liefst 7 bladzijden met 30 bladzijden (ver)rekensommen. Op 29 oktober 1953 besluit de Raad van Diepenveen tot instelling van het woningbedrijf per 1 januari 1954. De 10 woningen van Woningstichting Beter Wonen, opgericht op 26 mei 1920, gaan in het woningbedrijf op. De circa 100 woningen, waaronder een aantal duplexwoningen (twee aan twee gebouwde noodwoningen) lagen voor een groot deel in het dorp Diepenveen, maar ook in Colmschate, Schalkhaar en Rande.

→ Nieuwbouw in Diepenveen gaat versneld door

Het nieuwe Woningbedrijf bouwt naar lokale begrippen grote aantallen woningen om bij te dragen aan de opheffing van de woningnood. Per eind 2015 ging het -inclusief bouw nadien door De Marken- voor het dorp Diepenveen om bijna 370 sociale huurwoningen. Concentratiegebieden zijn het gebied ten westen van de

Draaiomsweg, de Kleikoele, de van Suchtelensingel en Vossebeltweg, 't Weterman en de ouderenwoningen in het dorp ('t Weterman, Doffegnieslaan, Sequoiahof, Beukenhof en Draaiomsweg). De Woonstichting De Marken bezit daarmee 21% van de woningvoorraad in het dorp Diepenveen (1760 huishoudens in 2013). Op het bezit van de Marken in andere gebieden (met name Schalkhaar) gaan we niet in. De gemeente Diepenveen omvatte destijds immers ook Schalkhaar (gemeentehuis en woningbedrijf waren daar gevestigd). De Marken houdt er nog steeds kantoor. Het is niet doenlijk en interessant om al die bouwprojecten langs te lopen, maar aan de hand van enkele grotere projecten illustreer ik een deel van de bouwgeschiedenis. Voor 20 twee onder een kap woningen was in 1950 de door de gemeenteraad vastgestelde en door het rijk goedgekeurde starthuur 26 gulden per maand (plan Kleikoele/Dorpsstraat). Voor 65 woningen was in 1957 de grondprijs per woning 1.292 gulden. Een bouwplan voor 31 sociale huurwoningen werd in 1958 afgekeurd door het College van GS (te veel grondgebruik) en verdicht tot een plan van 65 woningen. Het rijk moest het plan goedkeuren, evenals de aanbestedingsprijs en ook het bouwcontingent en de financiering toezeggen. De rijksoverheid wenste dat bezuinigd werd op het ingediende bouwplan. Het rijk verleende vervolgens voorschotten voor zowel de grond- als bouwkosten. Pas in voorjaar 1961 was de afrekening van de bouw afgerond. De gemiddelde stichtingskosten (grond- en bouwkosten) bedroegen circa 13.000 gulden. Het was nogal een bureaucratische heisa langs provincie en rijk waar het woningbedrijf mee te maken had.

Gemeenten mochten niet meer woningen bouwen dan het rijk toestond. Het rijk suggereerde in 1964 samenwerking tussen de gemeenten Diepenveen, Olst en Holt en om grotere bouwstromen te krijgen met toepassing van arbeidsbesparende methoden. Drie dorpsburgemeesters (waaronder burgemeester Crommellin) overlegden met het rijk en een architect.

Het ging voor het dorp Diepenveen om de Vossebelt, waar de gemeente grond had verworven. In Schalkhaar was dat nog niet gelukt en daarom zou mogelijk een groter aantal woningen in het dorp Diepenveen worden gebouwd. Maar er komt een kink in de kabel: het concept van de systeembouw is volgens de gemeenten niet voldragen en de gemeente stapt uit het plan en het Woningbedrijf bouwt in 1965 20 'gewone woningen' in de Vossebelt.

Eind 1975 ontstaat een plan voor de bouw van 30 bejaardenwoningen in 't Weterman. De bouw en grondkosten bedragen in totaal 2.252.924 gulden (mei 1978; 75.000 gulden per woning) met een gemiddelde maandhuur van 288 gulden. De gemeente doet ook aan welzijnswerk voor ouderen. Burgemeester Crommelin maakte zich sterk voor een recreatieruimte t.b.v. de bewoners van 't Weterman. Het door de gemeentearchitect ontworpen gebouw kostte 71.000 gulden en de gemeente rekende geen grondkosten. Aanvankelijk was het "uitsluitend bestemd voor de bewoners van de bejaardenwoningen als algemene ontmoetingsplaats". De raadscommissie schraptte het woord 'uitsluitend' want ook bejaarden in de Vossebelt, Schapenzandweg en Nieuwenhuisstraat moesten er volgens het raadsbesluit van 30 augustus 1979 gebruik van kunnen maken. Het ging om door de bewoners zelf te organiseren activiteiten als "een kaartclubje en grote visites die niet in de eigen woning kunnen worden gehouden, kleine bruiloft, verjaardag, etc". Bij raadsbesluit van 14 augustus 1979 kwam er een krediet van 13.426 gulden voor de aanschaf van tafels, stoelen, gordijnen, verlichting, keuken en garderobe. Op verzoek van de bewoners opent (inmiddels ex-)burgemeester Crommelin, de initiator van het project, in augustus 1980 het gebouwtje dat de naam 'Ruim zicht' kreeg (een naam ontleend aan de historie van het gebied). In 2016 is het interieur door de nog steeds actieve bewonersorganisatie gemoderniseerd met steun van de gemeente (nieuwe stoelen!) en de huidige eigenaar, De Marken.

→ **Rijksbeleid gericht op opheffing van Gemeentelijke Woningbedrijven**

Omstreeks 1995 vonden landelijk ingrijpende maatregelen plaats voor de woningcorporaties. Door de zogenaamde bruteringswet werden alle nog uit te betalen subsidies verrekend met uitstaande leningen van het rijk voor de woningbouw. Er was geen financiële band meer met het rijk. Voor de financiering moesten corporaties voortaan geld lenen bij banken. Subsidies werden ingeperkt, afgeschaft of afgebouwd. En belangrijk voor Diepenveen: gemeentelijke woningbedrijven moesten juridisch verzelfstandigd worden. De sanctie was dat ze anders geen bijdragen meer kregen voor de bouw van nieuwe woningen en voor renovatieplannen.

Staatssecretaris Heerma (en het parlement) redeneerde als volgt: Bij een gemeentelijk woningbedrijf kan sprake zijn van een niet-wenselijke vermenging van belangen van de gemeente. Enerzijds dient de gemeente in het algemeen belang het belang van de volkshuisvesting ter plaatse, terwijl zij anderzijds het bestuur is van het woningbedrijf, dat één van de uitvoerende partijen is. Dit speelt ook bij het toezicht (destijds) van de gemeenten op de woningcorporaties. Het rijk zou geen subsidies meer geven aan de gemeentelijke woningbedrijven, zodat die niet meer konden bouwen. Voor de bouw van sociale huurwoningen (tegenwoordig met een maximale huurgrens van circa € 710,- per maand) zou de gemeente dan afhankelijk worden van bestaande woningstichtingen, niet-zijnde gemeentelijke woningbedrijven, bijvoorbeeld uit Deventer. Het risico voor de bedrijfsvoering van het Woningbedrijf zou niet meer afgedekt worden door de rijksoverheid, maar wel was sprake van rijksregels over hoe er gewerkt moest worden. Een weinig aantrekkelijk perspectief.

Volgens de rijksvisie zouden gemeenten een volkshuisvestingsplan moeten maken, waarin stond wat er op dat gebied moest gebeuren in de gemeente en zou de gemeente moeten overleggen met uitvoerende

partijen (woningstichtingen, beleggers, bouwbedrijven) om te doen wat moest gebeuren. Voor een kleine gemeente als Diepenveen zonder andere woningstichtingen en een klein woningbedrijf doet die redenering wat afstandelijk aan.

→ Gemeente kiest voor privatisering van het Woningbedrijf

Gezien de besluitvorming bij het rijk moest de gemeente Diepenveen stelling nemen over de toekomst van het Gemeentelijk Woningbedrijf. De gemeente telde haar knopen en bereidde de privatisering van het Gemeentelijk woningbedrijf voor. De gemeente opteerde niet voor verkoop van het Woningbedrijf aan een bestaande woningstichting in bijvoorbeeld Deventer. Ook verzoeken tot 'overleg' door woningstichtingen van het platteland ten noorden en oosten van de gemeente Diepenveen werden beleefd afgewezen. Behoud van een eigen organisatie in de eigen gemeente stond centraal en bood -zo zal men gedacht hebben- maximale gemeentelijke invloed.

In de periode tussen maart 1994 en november 1995 heeft een gemeentelijke stuurgroep de besluitvorming voorbereid. De gemeenteraad boog zich op 14 december 1993 over een rapport "Toekomstige opzet exploitatie woningbezit Gemeentelijk Woningbedrijf Diepenveen". Daarin werd de lijn van Staatssecretaris Heerma als uitgangspunt van beleid genomen. Verder ging het rapport in op datgene wat er allemaal geregeld moest worden voor de verzelfstandiging. Het ging om grote financiële bedragen (leningen, subsidiestromen) en om het personeelsbestand van het GWB.

De gemeente probeerde ook invloed te houden via de personele structuur van de nieuwe Woningstichting. Daartoe werd een stafafdeling Gemeentelijk Woningbedrijf geformeerd met als hoofd een hoge gemeentebtenaar, ing. A. W. F. M. van Keijzerswaard, die de eerste directeur is geworden van De Marken. De totale personele formatie van De Marken werd opge-

vuld met gemeentelijk personeel, zodat de gemeente niet bleef zitten met een wachtgeldproblematiek en de nieuwe woningstichting van start kon met ingewerkt personeel (5 formatieplaatsen). Naast de directeur, een financieel-economisch medewerker, een opzichter, een all round vakman ging het om een administratief medewerkere (0,5 fte) en een medewerker verhuuren bewonerszaken (0,5 fte). Uiteindelijk moest de nog te formeren Raad van Toezicht van de Woningstichting De Marken een en ander formeel goedkeuren. Daarop is op een zeer pragmatische wijze geanticipeerd door alles volledig voor te koken.

→ Ontstaan van De Marken

Op 21 november 1995 komt een concept-raadsvoorstel tot overdracht van het Gemeentelijk Woningbedrijf aan Woningstichting de Marken in het College (bestemd voor de raad van 14 december 1995). De Stichting De Marken was inmiddels opgericht en erkenning als woningcorporatie (toegelaten instelling uitsluitend in het belang der volkshuisvesting werkzaam) door het rijk was geregeld. Alle bezittingen en schulden gingen per 1 januari 1996 over van de gemeente naar de Woningstichting De Marken. De gemeente Diepenveen had geen financiële en personele banden meer met de woningstichting. Het overgedragen bezit betrof 661 woningen, 6 woonwagens, 9 woonwagenstandplaatsen, 29 garageboxen, 1 recreatieruimte ('t Weterman in Diepenveen) en 1 kantoorpand (in Schalkhaar). Grofweg de helft van het woningbezit is gesitueerd in het dorp Diepenveen.

Ondertussen gaat de schaalvergroting bij de corporaties door. Per 1 januari 2006 fuseerde Woningstichting De Marken met Stichting Woningbouw Bathmen met als nieuwe naam Woonstichting De Marken (totaal bezit circa 1.000 woningen in Diepenveen, Schalkhaar, Lettele, Okkenbroek en Bathmen) en 12,5 personeelsleden (fte's) per eind 2015. Mw. Irene de Negro-Simons, directeur van de Bathmense corporatie is sinds 1 januari 2006 tot op heden de nieuwe directeur-bestuurder.

Woonstichting De Marken gaat door met investeren en er ligt een accent op de huisvesting van senioren. De betrokkenheid bij het zorgcentrum Sparrenheuvel, gebouwd omstreeks 1995, is groot (de corporatie is eigenaar van de aanleunwoningen). Aan de Draaiomsweg is als inbreidingslocatie het complex De Pellerije (terrein voormalige graanpellerij) gerealiseerd. Corporaties investeren ook om het langer zelfstandig wonen mogelijk te maken en ze proberen bij te dragen aan energiebesparing (bv. via isolatie) om zo lagere woon-

lasten te krijgen voor de bewoners.

In Diepenveen is aan de Van Suchtelensingel een aantal slechte oude woningen gesloopt en vervangen door nieuwbouw in de koopsfeer. Aan de Wetermansweg/Meidoornstraat/Draaiomsweg zijn in de periode 2014-2016 kleine woningen gesloopt en vervangen door 18 nieuwe koop- en huurwoningen.

→ **Corporaties verliezen vrijheid**

Enkele schandalen elders in het land bij woningcorporaties leiden in 2014/2015 tot een parlementaire enquête over de woningcorporaties. In dit politieke klimaat zag minister Blok zijn kans schoon om de teugels van de corporaties nog verder aan te trekken. Eerder was volgens het regeerakkoord al een belasting opgelegd aan de corporaties, de zgn. verhuurdersheffing een rijksbelasting die grofweg 1 tot 1 ½ maandhuur per jaar omvat. Deels is deze op de huurders afgewenteld door hogere huurverhogingen voor met name de meest verdienende huurders. Ook is er bezuinigd bij de corporaties en bij de Woonstichting De Marken is ook personeel ontslagen. Verder is ook de ruimte om te investeren in nieuwbouw tot het minimum gedaald, omdat investeren in (groot) onderhoud van de bestaande woningen en de bestaande klanten voorrang moet krijgen.

In 2015 blijkt dat door de huurverhogingen het beslag op de huurtoeslagen (een huursubsidie die het rijk betaalt) landelijk fors stijgt. In reactie daarop komt de eis van minister Blok dat woningen per 2016 overwegend

(90%) moeten worden toegewezen aan een doelgroep met een passend bruto gezinsinkomens per jaar en een passende gezinssituatie (gezinsomvang). Om dat waar te kunnen maken moet bij nogal wat woningen de huur worden verlaagd bij nieuwe verhuringen. De zeggenschap van de corporatie over haar eigen bezit vermindert zo drastisch en de financiële marges dalen opnieuw. Voor nieuwbouw is -zonder verkoop van bezit- vrijwel geen ruimte.

Of inwoners van Diepenveen nog veel profijt zullen hebben van de op de dorpen binnen het huidige Deventer gerichte Woonstichting De Marken is steeds minder vanzelfsprekend. De woningmarkt is regionaal geworden. Net als bij de koopwoningen kunnen nieuwe inwoners overal vandaan komen. Het dorpse karakter van Diepenveen zal geen steun meer krijgen vanuit de woningmarkt. Met name jongeren (starters) en senioren (aangepaste huisvesting als men niet langer thuis kan blijven wonen) zullen dat als eersten merken.

** Jan Weggemans is van 1973-2009 werkzaam geweest in de sociale volkshuisvesting bij de rijksoverheid, de gemeente Rotterdam en het Centraal Fonds Volkshuisvesting. Hij is nu nog lid van de Raad van Commissarissen van een corporatie in de gemeente Zutphen. Bij dit artikel is voornamelijk gebruik gemaakt van het gemeentearchief van de voormalige gemeente Diepenveen, thans in beheer bij het Historisch Centrum*

“Netjes achter elkaar op de Molenweg”

Rolstoelwandelingen (dit keer met verrassing)

Arie Koldeweij

Op 7 september vond voor de 15e keer de Rolstoelwandeling plaats, georganiseerd door de Foto Archiefgroep van de Historische Vereniging Dorp Diepenveen en omgeving. Een intussen jaarlijks terugkerend uitstapje voor bewoners van Woon- en Zorgcentrum Sparrenheuvel.

→ Maar laten we bij het begin beginnen.

In 2009 kwam er een verzoek vanuit Sparrenheuvel aan Theo Hoetink of het voor de Historische Vereniging mogelijk was een wandeling te organiseren voor bewoners die minder goed ter been waren en daardoor voor grotere afstanden op een rolstoel waren aangewezen. Het idee was (en is) om voor deze mensen iets van het dorp te laten zien en hierbij verhalen, aan de hand van uitvergroete foto's, te vertellen over de historie van de omgeving en boerderijen en oude (al dan niet) verdwenen huizen. Theo kwam, als lid van de Foto Archiefgroep, met dit verzoek terecht bij medelid Joop Overmaat, een erkend stadsgids van Deventer, dus goed in het organiseren van zo'n tochtje. En zo werd op 2 september 2009 een eerste tocht gehouden naar de Molenkolk, een groot succes.

Zo'n wandeling wordt op een woensdag gehouden en dan zowel 's ochtends als 's middags. Per keer gaan er zo'n 12 à 15 rolstoelen en een paar scootmobielen mee. Zoiets gaat natuurlijk niet vanzelf. De mensen

in de rolstoel zijn niet bij machte om die afstand zelf af te leggen en hier komt de onvolprezen vrijwilligersgroep van Sparrenheuvel om de hoek kijken. Elke ochtend en elke middag staan er vrijwilligers klaar om de rolstoelen voort te duwen. In de loop der jaren zijn er al heel wat mooie locaties in het dorp bezocht o.a. de boerderijen Klein Grutterink (familie Harmelink), Boerkamp (familie Nieuwenhuis) en 't Weterman (familie Nieuwenhuis). Ook de pastorietuin, kwekerij “het Nieuwe Veld” en de toren van Oud-Rande zijn al bezocht.

Zo was op 7 september, een mooie en zonnige dag, villapark ‘Het Eikendal’ het volgende doel, en dan met name het zuidelijke deel ervan, waar nu al veel nieuwe huizen zijn en worden gebouwd. Na een stop bij de vleermuiskelder met een sapje en een Merci werd de terugtocht aanvaard richting Sparrenheuvel. Via de Dorpsstraat bij de winkel van Keurslager Harmsen aangekomen, werd door Betty Harmsen (een van de vrijwilligers) het idee geopperd om een plakje worst uit te delen aan de mensen. Na overleg werd dit idee goedgekeurd en kreeg ieder tot zijn of haar verrassing een heerlijke plak kookworst. Maar dat was 's morgens en men kon er natuurlijk niet onderuit om dit 's middags ook te doen! Al met al werden er 55 plakjes worst verorberd! Een smakelijke afsluiting van opnieuw een geslaagde tocht.